

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/142963,Lubartow-Poszukiwania-szczatkow-Jana-Kowalskiego.html>
2021-05-11, 09:35

Lubartów: Poszukiwania szczątków Jana Kowalskiego

W dniu 27 kwietnia 2021 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził prace poszukiwawcze na Cmentarzu Parafialnym św. Anny w Lubartowie. Celem podjętych działań była weryfikacja informacji o pochówku pod cmentarnym murem Jana Kowalskiego „Bystrego”, członka oddziału WiN Kazimierza Woźniaka „Szatana”, który zmarł w październiku 1946 r. wskutek ran odniesionych podczas starcia z grupą żołnierzy KBW.

W wyniku przeprowadzonych działań odnaleziono i podjęto szczątki należące do mężczyzny w wieku ok. 20-25 lat. Spoczywały one w pozostałościach trumny, co koresponduje z raportami PUBP w Lubartowie dotyczącymi odnalezienia zwłok partyzanta. W jamie grobowej ujawniono guziki, skórzany pasek oraz książeczkę (prawdopodobnie do nabożeństwa). Szczątki zostały przewiezione do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w Lublinie, gdzie zostaną poddane badaniom medycznym oraz identyfikacji genetycznej.

Jan Kowalski „Bystry”, urodził się 21 sierpnia 1927 r. w Rudnie, w powiecie lubartowskim. Był żołnierzem Obwodu AK-WiN Lubartów. Od stycznia 1946 r. służył w bojówce rejonowej Wiktora Targońskiego „Brzozy”. We wrześniu 1946 r. dołączył do oddziału Kazimierza Woźniaka „Szatana”, wchodzącego w skład zgrupowania OPL/OPG mjr. Hieronima Dekutowskiego „Zapory”. W nocy z 3 na 4 października 1946 r. został ciężko ranny w czasie potyczki z pododdziałem Kompanii Zwiadu WBW-Lublin w miejscowości Piotrawin koło Jastkowa, w powiecie lubelskim. Członkowie oddziału ewakuowali Kowalskiego z miejsca walki i umieścili na kwaterze w przysiółku Zakopaniny koło Woli Przybysławskiej, w powiecie puławskim. Tam zmarł, najprawdopodobniej po jednym lub dwóch dniach od chwili zranienia. Ciało partyzanta przeniesiono do domu Jana Sykuta w pobliskim Orliczu, przebrano, włożono do trumny, którą ukryto w stodole, by w nocy wywieźć na cmentarz. Tuż przed południem, 7 października 1946 r., trumnę odnalazła penetrująca wieś grupa operacyjna UB-WP. Ciało partyzanta przewieziono do siedziby PUBP w Lubartowie, gdzie przeprowadzono oględziny i dokonano identyfikacji z udziałem członków rodziny. Zwłoki zostały następnie pogrzebane za zezwoleniem Sądu Grodzkiego w Lubartowie na miejscowym cmentarzu.

Według informacji uzyskanych od krewnych zabitego, matka partyzanta miała zidentyfikować przypuszczalne miejsce pochówku syna, które znajdowało się na Cmentarzu Parafialnym św. Anny, w jego zachodniej części, tuż przy płocie sąsiadującym z torami kolejowymi. Było to miejsce, gdzie zwyczajowo grzebano samobójców, a potem – jak wszystko na to wskazuje – ofiary UB. Nie jest wiadome, czy miejsce ukrycia zwłok wskazali grabarze, czy też kobieta uzyskała informację od przedstawicieli UB. Bezimienna mogiła nie

została upamiętniona. Dopiero na początku lat 90. w miejscu domniemanego pochówku „Bystrego” jego krewny i były podkomendny „Szatana”, Czesław Jedut „Żółw”, wystawił prosty nagrobek opatrzone metalowym krzyżem.

Artur Piekarz, OBPiI IPN w Lublinie

fot. Róża Dylewska, Artur Piekarz, Tomasz Borkowski, Łukasz Pasztaleniec

Lubartów: poszukiwania

Lubartów: poszukiwania
na cmentarzu

na cmentarzu